

Kolme iloista rosvoa

KUOPION KAUPUNGIN-
TEATTERI
kuopionkaupunginteatteri.fi

SISÄLLYSLUETTELO

OPETTAJALLE	3
DRAAMAHARJOITTEITA	4
RYHMÄTYÖIDEOITA	8
LISÄÄ DRAAMAA	8

OPETTAJALLE

Tämä paketti sisältää vinkkejä Kuopion kaupunginteatterin Kolme iloista rosvoa -näytelmän käsittelyn tueksi. Tehtävät on suunniteltu erityisesti näytelmän katsomien jälkeen kouluilla tapahtuvaa työskentelyä silmällä pitäen.

Tehtäväpaketti sisältää draamaharjoitteita, joiden tavoitteena on auttaa näytelmän purkamisessa ja harjoitella oppilaiden vuorovaikutustaitoja ja itsetuntemusta. Harjoitteiden on tarkoitus toimia keskustelun herättäjinä ja virittäjinä. Niiden purkaminen tarjoaa mahdollisuuden näytelmän henkilöiden ja tapahtumien läpikäyntiin. Samalla kun pohditaan näytelmän hahmojen luonteenpiirteitä ja vahvuuksia, voivat oppilaat tutkailla myös omia vahvuuksiaan.

Materiaali on ideoitu yhteistyössä draamakasvattajien Anni Marin ja Johanna Hopia kanssa.

Iloisten ja kaikin puolin hyvien yhteisten hetkien täyteisiä päiviä sinulle ja oppilaillesi!

Matti Halmetvaara

Yleisötyöntekijä

Kuopion kaupunginteatteri

matti.halmetvaara@kuopio.fi

044 - 718 24 15

DRAAMAHARJOITTEITA

Näihin harjoitteisiin on otettu mukaan eri henkilöitä näytelmästä. Harjoitteiden lomassa voi porukalla tai pienissä ryhmissä miettiä näytelmän henkilöitä ja heidän luonteenpiirteitään esim. seuraavien kysymysten avulla:

Miltä henkilöt näyttivät näytelmässä? Mitä heidän puvustuksestaan jäi mieleen?

Miten henkilöt puhuvat ja toimivat? Miksi he toimivat niin kuin toimivat? Mitkä ovat kenenkin vahvuuksia tai heikkouksia? Millaisissa tilanteissa kunkin henkilön vahvuuksia tarvitaan?

Millaisia vahvuuksia luokastamme löytyy? Oppilaita voi ohjata pohtimaan myös omia ja luokkakavereiden vahvuuksia.

Osion lopussa on ideoita ryhmä- tai parityön aiheiksi.

Näytelmän henkilöt

Kasper Jesper Joonatan Poliisimestari Paavali

Leijona Tommi Kamomilla Rouva Paavali

Vanha Topias Sohvi-täti Parturi Liszti Eläintenmyyjä Silius

Leipurimestari Makkaramestari Raitiovaunukuljettaja A. Jytkynen

Luonteenvahvuuksia

Sinnikkyys Itsesääätely Myötätunto Huumorintaju

Innokkuus Kiitollisuus Luovuus Oppimisenilo

Rakkaus Reiluus Rohkeus Ryhmätyötaidot

Toiveikkaus Ystävällisyys Uteliaisuus Sosiaalinen älykkyys

Lue lisää luonteenvahvuuksista:

<http://kaisavuorinen.com/projektit/luonteenvahvuudet/>

Kardemumma-bingo

Mitä henkilöitä näytelmässä esiintyi? Kootkaa hahmojen nimet taululle.

Jokainen tekee paperille 3x3 -bingoruudukon ja sijoittaa yhdeksän eri henkilöä ruutuihin. Opettaja alkaa sanoa henkilöitä yksitellen ja oppilaat merkitsevät bingoruudukkoihinsa sitä mukaa, kun heidän ruutujensa henkilöitä mainitaan. Kun jollakin on kolme vierekkäistä tai päällekkäistä ruutua merkattuna, hän huutaa "Kardemumma!".

Olenko ainoa?

Oppilaat istuvat piirissä tuoleilla. Yksi oppilas on piirin keskellä ilman tuolia ja kertoo jonkin oman kokemuksen näytelmästä kysyen muilta: *"Olenko ainoa, jonka suosikkiahahmo oli Poliisimestari Paavali?"* *"Olenko ainoa, jonka mielestä Silius oli jännittävä?"* *"Olenko ainoa...?"*

Kaikki piirissä istujat, jotka ovat sanotussa asiassa samanlaisia kuin keskellä olija, nousevat ylös ja vaihtavat paikkaa. Keskellä ollut koettaa saada itselleen istumapaikan ja uusi henkilö jää keskelle. Jos joku on keksinyt asian, jossa hän todella on ainoa, täytyy kaikkien vaihtaa paikkaa.

Harjoitteen voi tehdä myös siten, että oppilaat kertovat asioita itsestään. *"Olenko ainoa, joka harrastaa jalkapalloa?"* *"...jonka lempiväri on punainen?"* *"...jolla on reikä sukassa?"*

Kosketa

Opettaja on kirjoittanut muutamia näytelmän henkilöiden nimiä A4-papereille. Paperit kiinnitetään eri puolille tilaa.

Jokaisen oppilaan tehtävänä on koskettaa yhtä sellaisen hahmon nimeä, johon opettajan antama ohjeistus hänen mielestään sopii. Opettaja antaa aiheita: *"Kosketa jotakin rohkeaa."* *"...myötätuntoista."* *"...uteliasta"*

Tehtävän lomassa tai sen jälkeen voidaan pysähtyä keskustelemaan henkilöistä. Löytyikö henkilöistä monia luonteenpiirteitä? Onko kaikki aina sitä miltä aluksi näyttää? Voidaan pohtia esim. Sohvi-tädin kohdalla, onko hänen topakan ja ankaran kuorensa alla kenties halu osoittaa rakkautta ja välittämistä tuolla omalla tavallaan.

Sama harjoite voidaan tehdä myös oppilaiden kesken. Tällöin oppilaat menevät koskettamaan sellaista luokkatoveria, johon opettajan ehdotus sopii.

Kasper – Jesper – Joonatan (Pareittain)

Oppilaat työskentelevät pareittain.

1. Pari lausuu vuorotellen sanaketjun sanoja: A: "Kasper", B: "Jesper", A: "Joonatan", B: "Kasper", A: "Joonatan" ...jne.
2. Yksi sanaketjun sanoista korvataan sovitulla liikkeellä. Esim: Kasper – (hyppy) – Joonatan.
3. Korvataan vielä toinen rosvoeljes ilmeellä. Esim: Kasper – (hyppy) – (hymy)

Kasper – Jesper – Joonatan (Ryhmässä)

Oppilaat seisovat piirissä. Harjoitellaan ensin toistamaan loputonta sanaketjua rosvojen nimillä: *"Kasper – Jesper – Joonatan – Kasper – Jesper – Joonatan - ..."*

Yksi leikkijöistä aloittaa lähettämällä ensimmäisen rosvon nimen eteenpäin. Hän katsoo valitsemaansa henkilöä (A) silmiin, osoittaa tätä ja sanoo "Kasper". Nyt A osoittaa ja katsoo silmiin uutta henkilöä (B) salamanopeasti ja sanoo "Jesper". B jatkaa seuraavalle sanoen "Joonatan". Seuraava taas aloittaa sanaketjun alusta sanomalla "Kasper".

Harjoitus jatkuu nopeatempoisesti eteenpäin, kunnes joku mokaa (väärä sana, epäselvyys, hitaus...). Mokasta annetaan raikuvat aplodit ja mokaaja saa aloittaa uuden ketjun.

Pikku Kamomilla ja Sohvi-täti

Oppilaat istuvat piirissä. Yksi oppilas on piirin keskellä ilman istumapaikkaa. Piirissä istuvat ovat Sohvi-tätejä ja keskellä olija on pikku Kamomilla.

Pikku Kamomilla kiertää kysymässä Sohvi-tädeiltä lupaa päästä juhliin. Sohvi-tädit kieltäytyvät Sohvimaisen topakasti keksien aina jonkun syyn, miksi Kamomilla ei saa mennä juhliin.

Kun joku Sohvi-tädeistä antaa luvan mennä juhliin, kaikki piirissä istujat vaihtavat paikkaa ja keskellä olija koettaa saada itselleen istumapaikan. Se, joka jää keskelle on uusi pikku Kamomilla.

Esimerkki: Kamomilla: Sohvi-täti, saisinko mennä Juhliin?

Sohvi: Et. Sinun pitää siivota.

Kamomilla: Sohvi-täti, saisinko mennä Juhliin?

Sohvi: Et. Sinä olet liian pieni juhlimaan.

Kamomilla: Sohvi-täti, saisinko mennä Juhliin?

Sohvi: Olkoon menneeksi. (Kaikki vaihtavat paikkoja)

Leijona

Oppilaat ovat pareittain piirissä siten, että toinen (leijona) istuu tuolilla ja toinen (leijonan omistaja) seisoo hänen takanaan. Yksi oppilas seisoo piirin keskellä ja hänen tavoitteenaan on saada ryöstettyä yksi leijonista itselleen.

Keskellä olija ottaa katsekontaktin tai iskee silmää jollekin leijonista. Kyseinen leijona koettaa karata keskellä olijan luo. Leijonan omistaja voi estää karkaamisen laittamalla kädet leijonan olkapäille. Kädet saa laittaa olkapäille vasta, kun huomaa ryöstöyrityksen.

Mikäli leijona pääsee karkuun, hänen omistajansa joutuu keskelle. Puolessa välissä leikkiä vaihdetaan leijonan ja omistajan rooleja.

Parturi Lisztin parturissa

Oppilaat ovat neljän ryhmissä ja toiminta tapahtuu peili-harjoituksen tapaan. Kaksi oppilasta istuu vastakkain ja toiset kaksi asettuvat istuvien oppilaiden taakse. Sovitaan kumpi istuja-seisoja -pareista on peili.

Tuolilla istuja on asiakas ja hänen takanaan seisova oppilas on parturi Listi. Vastapäätä heitä oleva pari on peilikuva, joka pyrkii tekemään samoja liikkeitä ja ilmeitä, kuin toiset.

Opettaja voi antaa jonkin tilanteen, joka parturissa tapahtuu tai sanoa tilanteita toiminnan lomassa.

- Parturi Listi alkaa leikkaamaan asiakkaan hiuksia
- Parturi Listi leikkaa hiukset vahingossa väärin
- Asiakas suuttuu parturin tekemästä virheestä.
- Parturi Listi ja asiakas tunnistavat toisensa vanhoiksi ystäviksi vuosien takaa.
- Molemmat päättävät yhdessä lähteä kahville vaihtamaan kuulumisia.

Vanhan Topiaan syntymäpäivälahja

Oppilaat ovat pareittain ja antavat vuorotellen lahjoja toisilleen.

Toinen parista antaa kuvitellun lahjan toiselle toivottaen samalla *"Hyvää syntymäpäivää Topias."* Vastaanottaja ottaa lahjan vastaan ja kiittäessään määrittelee, mitä on saanut lahjaksi. *"Kiitos. Onpas hienot sukset."* *"Kiitos. Olenkin aina toivonut elävää sammakkoa."*

Makkaramestarin ja Leipurimestarin suunnitelma

Oppilaat ovat pareittain ja alkavat suunnitella, kuinka saisivat rosvot kiinni. Suunnitteleminen tapahtuu niin, että toinen parista tekee ehdotuksen, johon toinen innokkaasti suostuu ja esittää jatkoehdotuksen. Pari jatkaa vuoropuhelua innostuen toistensa ehdotuksista ja keksien aina lisäidean.

Esimerkki: *"Tehdään ansa."* *"Joo! Ja jäädään itse odottamaan."* *"Joo! Ja voitaisiin myös naamioitua."*
"Joo! Naamioidutaan makkaroiksi." *"Joo!"*

Lopuksi parit voivat kertoa toisille, millaisia suunnitelmia heidän improvisointinsa myötä syntyi.

Kuuma tuoli

Haastatellaan näytelmän henkilöitä. Muut esittävät hänelle kysymyksiä näytelmän tapahtumiin liittyen. Kuumassa tuolissa istuvat oppilaat vastaavat jonkin näytelmän hahmon näkökulmaan eläytyen.

Poliisimestari Paavalin ajatukset

Luokan edessä on tyhjä tuoli, jossa istuu kuvitteellinen Poliisimestari Paavali. Palautellaan ensin yhdessä mieleen hahmoa keskustellen hänen toimintatavoistaan ja luonteestaan.

Opettaja kertoo oppilaille, että kaupunkilaisten vaatimukset Rosvojen pidättämiseksi ovat käyneet yhä suuremmiksi ja Paavali pohtii nyt rosvojen pidättämistä.

Oppilaiden tehtävänä on sanoittaa Paavalin ajatuksia. Paavalin ajatuksen voi tuoda ilmi menemällä tuolin taakse ja sanomalla ajatuksen ääneen.

Samalla tavalla voidaan mennä myös muiden hahmojen "pään sisään". Hyvä keskustelunaihe harjoitteen pohjalta on, miksi joku toimii niin kuin toimii. Minkälaiset motiivit ohjaavat henkilön toimintaa? Entäpä omaa toimintaamme jossain kiperässä tilanteessa?

Minä olen...

Tehdään still -kuvia näytelmän tapahtumista. Sovitaan ensin kohtausta, joka toteutetaan (esim. Rosvot ryöstöretkellä). Oppilaat liittyvät patsaaseen yksi kerrallaan ja kertovat aina patsaaseen liittyessään, mitä edustavat.

Kuvan muodostuminen saattaa edetä esimerkiksi tähän tyyliin: *"Minä olen Kasper, joka kiipeää sisään ikkunasta."* *"Minä olen ikkuna."* *"Minä olen säkki, johon saalis kerätään."* *"Minä olen leipomon leipähylly."* *"Minä olen leipä."* ...

RYHMÄTYÖIDEOITA

Ryhmätyöidea - Henkilöesittelyt

Oppilaat jaetaan 2-4 hengen ryhmiin. Ryhmille jaetaan eri henkilöt. Jokainen ryhmä piirtää hahmostaan kuvan ja kokoaa kuvan ympärille kaiken, mitä henkilöstä tietää ja muistaa.

Ryhmätyöt voidaan esitellä perinteisesti tai *kuuma tuoli* -tekniikalla. Tällöin yksi ryhmäläisistä istuu kuumaan tuoliin. Muut esittävät hänelle kysymyksiä, joihin hän vastaa ryhmän aiheena olleen henkilön suulla.

Ryhmätyöidea – Kardemumman kaupunki

Muistellaan ensin porukalla, mitä kaikkia rakennuksia ja paikkoja Kardemumman kaupungista löytyy. Jaetaan paikat oppilaspareille tai ryhmille. Taiteillaan kaupungin talot ja tapahtumapaikat ja kootaan seinälle yksi luokan yhteinen Kardemumma. Teosta voidaan täydentää henkilöillä, eläimillä, puilla ym.

Ryhmätyöidea – Sohvi-tädin / Poliisimestari Paavalin säännöt

Oppilaat ideoivat luokkaan uudet säännöt kahden erilaisen henkilön tyyliä. Millaiset säännöt Sohvi-täti tekisi? Entä Poliisimestari Paavali?

Vertaillaan sääntöjä ja pohditaan niiden toimivuutta. Kumpia olisi helpompi noudattaa? Mitä seuraisi Sohvin sääntöjen rikkomisesta? Entä Paavalin sääntöjen kohdalla?

Kokeillaan elää luokan arkea yksi tunti Sohvi-tädin ja yksi tunti Paavalin sääntöjen mukaan.

LISÄÄ DRAAMAHARJOTTEITA

Kiitos kaveruudelle

Osa materiaalin harjoitteista on sovelluksia Anni Marinin julkaisusta *”Kiitos kaveruudelle – vuorovaikutus- ja tunnetaitojen ohjaajan käsikirja”*. Käsikirjasta löytyy paljon erinomaisia ideoita draamatunneille ja sitä voi tilata maksutta käyttöön Annilta (anni.marin@kuopio.fi).